

EMLÉKMORZSÁK

a **60.**
érettségi találkozóra

Budapest, 2018. június 22.

Húszéves érettségi találkozóra készül az osztály.

Tanakodnak, hol ünnepeljék meg. Egyikük javasolja:

- Menjünk a **Fekete Bikába**, ott bomba jó pincérnők vannak!
A többiek buzgón helyeselnek:
- Remek ötlet, menjünk!

Harmincéves találkozóra készülnek, ismét gondolkodóba esnek:

- Hová menjünk, hová menjünk?
Egyiküknek eszébe jut:
- Menjünk a **Fekete Bikába**, ott hatalmas adagokat szolgálnak fel!
- Kitűnő ötlet, menjünk!

A negyvenéves találkozó előtt újra töprengenek, hol kéne megünnepelni.

- Menjünk a **Fekete Bikába**, ott kímélő ételeket is lehet rendelni!
- Hogy ez nem jutott eszünkbe! Persze, menjünk oda!

Az **ötvenéves** találkozó is elérkezik.

- Hát most hová menjünk?
- Menjünk a **Fekete Bikába**, oda kerekesszékekkel is simán be lehet jutni!
- Jaj, de jó, menjünk oda!

A **hatvanadik** évforduló előtt ismét tanakodnak.

- Mit gondoltok, hová menjünk?
- Menjünk a **Fekete Bikába**!
- Hú, de jó, ott még úgysem voltunk!

*****

*Emlékezet!
Te összetört hajónk egy deszkaszála,
Mit a hullám és a szél vizsálja
A tengerpartra vet...*

(Petőfi, 1846)

PAPIRUSZ, NYELVTANULÁS ÉS INTELMEK

Póka tanár úr az idegen nyelvek elsajátítását sajátos módon ösztönözte: oroszból (majd az 1956-1957-es tanév második félévétől németből is), 10 percet, vagy annál is rövidebb időt adva erre, az óra végén sokszor „meglepetésszerűen” röpdolgozatot íratott, amit szerényen csak „papiroz”-nak neveztünk. Harsány „*a papírt föl!*” kiáltással jelezte, amikor az erre szánt idő – általában már a kicsengetés után – lejárt, majd felnyújtott kezünkől sietve összeszedte a lapokat. Szünetben ki is javította a *papiroz*okat és írta be nekem a sokadik egyest.

Azok kiszűrésére, akik nem készültek az órájára, **Póka tanár úr**nak biztos módszere volt: versmondás hangosan, vezényszóra, kórusban. Aki csak tátogott, kiküldte a katedrára, majd újra és újra elmondatta a verset kórusban, közben a nem csak tátogók visszaülhettek a helyükre. Mindig maradt egy, két, vagy három gyerek a katedrán: biztos egyes. (*Erdélyszky Endre*)

Akit ugyancsak szerettem az **Póka tanár úr** volt, aki *papiroz*zaival elérte, hogy a forradalom kitöréséig sikerült 11 karót begyűjtenem. Az orosz tanulásnak azonban volt egy nagy haszna: a mai napig tudom, hogy kezdetben 36-an voltunk az osztályban (*szosztav klassza: tridcaty seszty*). Később, amikor már németet tanított (és az lényegesen jobban ment), megkérdezte, hogy azelőtt rá haragudtam-e, vagy az oroszra. Tisztáztuk a dolgot, bár a pályám során később már sajnáltam, hogy nem voltam lelkesebb az orosz nyelv tanulásában... (*Kunz Péter*)

Póka tanár úr a helyes kiejtésre igyekezett megtanítani minket, ezért a tankönyvből kellett hangosan felolvasnunk egy hosszabb szövegrészt. Olvastatta az osztályt sorban, tovább, tovább. Mikor az egyik gyerek a szöveg végére ért és megkérdezte, hogy „*előlről tanár úr?*”, mennydörögve válaszolta: „*Előrről, fiam, te jámborovics bárgyú, bizony legelőrről!*” (*Erdélyszky Endre - Timár András*)

Néha bosszantott, hogy **Póka tanár úr** annyit beszél, mesél, elúszik az orosz óra. Mégis ő szeretettette meg velem annyira az orosz, hogy névleges nyelvvizgát is tettem (névlegeset, mert ma már nem tudnék oroszul csak valamit mekegni. Viszont az orosz irodalom iránti szeretetet tovább tudtam adni Palkó fiamnak, aki nászútra is Oroszországba ment, pedig nem hiszem, hogy a rendszerváltás után sokan választották ezt a lehetőséget...

Póka tanár úr vett minket rá egy műfordító versenyre. A feladat az *Úznyik* (A fogoly) című Puskin vers műfordítása volt (*Szizsú za resotkoj v tyemnyice szüroj, Vszkormlennüj v nyevolje orjol maladoj* azaz: Nedves börtönben ülök a rács mögött én, Rabságban feltáplált ifjú sas legény). **Észtó Zolira** emlékszem, aki ragyogó, az eredetivel megegyező ritmusban, kiváló rímekkel fordított. **Botár Andris** is remekelt. Én pedig megállapítottam magamról, hogy nem leszek műfordító, legalábbis versekkel nem kísérletezem (prózával a későbbi években igen...)

Póka tanár úr a mesélés ürügyén illegális erkölcsstan órákat tartott, vidám adomákkal rejtegetve a nevelő szándékot. Mélyen emlékszem, amikor arra tanított, hogy a nászéjszakán nem kell azonnal nekirontani az újdonsült asszonynak, nyugodtan várjunk egy-két napot... A katedrán ülve (hol van már manapság a katedra?), néha elfehéredett a kintől. Az orosz hadifogságban szerzett vesebaj gyötörte. Egyszer összeakasztottam vele a bajuszt és tőlem szokatlan módon eszem vesztett dühvel nekimentem, persze szóban. Már nem emlékszem, miért. Erre megjegyezte, hogy nagyon szelíd gyerekek látszom, de nem szabad ingerelni, mert az illetőnek még a végén átharapom a torkát (ahelyett, hogy kikészített volna, még észrevétlenül tanított is így arra, hogy mérsékeljem magamat). Három fia volt, rendelkezett némi gyakorlattal a témában. Vajon mit tett volna velem egy női tanár? (*Nényei Gábor*)

Póka tanár úr erkölcsnemesítő történeteinek egyikében arra intett minket, ne maradjunk közömbösek, ne hallgassuk el, ha szívünk szerint beleavatkoznánk egy perpatvarba. Szerinte ugyanis minden vad bika megszelídíthető, ha tudjuk, hogyan fogjuk meg orrában a karikát, mert mindenkinek van egy ilyen „karikája” s bizony annál fogva vezethetővé szelídül... *(Timár András)*

*****

ÁRVÍZ UTÁNI ÉPÍTŐTÁBOR (1956)

Az 1956-os tavaszi dunai árvíz rombolását követően, nyáron a középiskolás diákok számára építőtábort szerveztek Faddon, ahol az osztályból többen részt vettek. A táborhelyre a Dunán hajóval utaztak le az önkéntesek (köztük az osztályból **Keleti Imre, Erdélyszky Bandi, Schall Róbert/Jóska és Sugár Gyuri**). **Pufi** azt mesélte, hogy a hazafelé tartó hajó fedélzetén éjszaka (egy ivászatot követően) a horkoló **Sugár Gyuri** fejére hamuztak... *(Timár András)*

Hazafelé éjszaka utaztunk – a hajó még igazi oldalkerekes gőzhajó volt, telis-tele Pestre utazó kofákkal, sok cuccal -, rohadt hideg volt és ezért mi páran ráfeküdtünk a gépházi szellőzőrácsra, onnan jó meleg jött fel. Egyszer aztán jöttek a fűtők, elzavartak, de végül jóba lettünk, levittek a gépházba, megmutatták a csühögő szörnyet. Reggelig ott is maradtunk. *(Erdélyszky Endre)*

A faddi építőtáborban én is ott voltam. Emlékszem a fürdésekre a holtágban, a pingpong csatákra az iskola udvarán, meg egy éjszakára, amikor büntetésből az udvaron lévő egyik iskolapadban aludtam. A büntetés okára viszont nem emlékszem. *(Reé András)*

A táborban én is részt vettem és emlékszem, hogy a *bé* osztályból is voltak önkéntesek (**Bretz Gyuszi** és **Móna Pista** biztosan), ekkor haverkodtunk össze, a holtágon ladikozgatva nap-nap után. A kommunista társadalmi munkára jelentkezni lehetett (nem volt kötelező). Engem édesapám nevezett be, mindjárt két turnusra. Az első hét után **Pufiék** és a **Bretzék** is hazamentek, én maradtam. Ténferegtem a sátor táborban és megszólított a tábor vezető tanár, akit nem ismertem (sajnos a nevét nem tudom már). Kiderült, hogy apám túlbuzgósága miatt én két hétre vagyok kárhozható. Megsajnálta, maga mellé vett, a vezetői sátorba költöztem és a konyhát irányítottam, nem kellett falat raknom. A tanár úr Afrikában vadászott többször is. Csodás megélt vadászkalandokról mesélt, és megtanította, hogyan kell egy tábori ágyat úgy bevetni, hogy azon pihentető legyen az alvás, akár Faddon is (nem csak Afrikában). Megtanította, hogyan kell úgy megmetszeni a petróleumlámpa kanóciát, hogy a láng ne kormozzon. Akkor ez fontos tudás volt, ma a LED világítótesteknél eredményesen nem alkalmazható... *(Schall József Róbert)*

*****

EGYENSAPKA

Iskolába ment a *Bocskai* típusú gimnáziumi egyensapkát, rajta az akkori Rákóczi jelvényel kötelező volt viselni. Oldalán a csíkok száma jelezte: hányadik osztályos a viselője. A sapkát általában a Keleti Károly utcában az iskola közelében csaptuk a fejünkbe, majd hazafelé ment a lehető legrövidebb időn belül megszabadultunk tőle: zsebre vágtuk. *(Timár András)*

Sajnos nincs róla fényképem, pedig a sapkát sokáig őriztem, de végül elveszett. Én az iskoláig zöld *stüsi kalapot* viseltem mindenféle fityegővel az oldalán, míg egyszer nem emeltem meg az utcán **Szávai** igazgató úrnak, aki elkobozta és év végén az igazgatói szoba szekrényének aljából porosan kaptam vissza. A forradalom alatt sokat voltam az utcán, akkor állandóan a fejemen volt az iskolai Bocskai sapka, büszkén viseltem. *(Erdélyszky Endre)*

A gimnázium igazgatója 1950-1956 között **Szávai Nándor** (1906-1979), a párizsi Sorbonne-on végzett francia szakos tanár, híres műfordító volt, akinek közbenjárására 1946-tól francia tagozatos osztály indult a Marcin! Én is ott kezdtem franciául tanulni. Sajnos csak 3 évig tartott. A fia

egyébként, aki akkor általános iskolai osztálytársunk volt, később (1998-2002 között) franciaországi nagykövetségként ügködött! (**Kunz Péter**)

*****

OSZTÁLYKIRÁNDULÁS A BÖRZSÖNYBE (1956. szeptember)

Amikor megmásztuk a *Nagy-Hideg-Hegy*t, az 1936-ban terméskőből épült turistaház alatti domboldalon, az őszi napfényben fürdő réten a baráti társaságnak **Branislav Nušić: Jókedvemben írtam: Humoros önéletrajz** (ford. Major László, Budapest, Magvető, 1956) című, éppen akkor megjelent könyvéből olvastam fel részleteket. Mivel sok minden ismerősnek tűnt, szó szerint: (le)gurultunk a nevetéstől... (**Timár András**)

Szeptember első felében volt a kirándulás, amelyhez két emlékem fűződik. Az első, amikor Drégely várának romjainál **Rudi Bátyánk** felolvasta Arany János: *Szondi két apródja* című versét, a második pedig, hogy menet közben jó nagyot rúgtam a beton talpfába, mert azt hittem, hogy csak egy kődarab. A helye a mai napig látszik, szerintem ez már a következő 20 évben így is marad! (**Kunz Péter**)

A kirándulásra a Nyugatiból utaztunk Kismarosig, tehervagonból kialakított falócás harmadosztályon. Az erdei kisvasúton utaztunk fel Királyrétig, onnan jó nagy túra volt fel a Nagy-Hideg-hegyre (később az egyetemen Papp Feri bácsival, a geológia lelkes professzorával is megcsináltam ezt, éjszaka). Itt éjszakáztunk, fényképek készültek és itt volt lelkes forradalmár **Keleti Pufi**. Másnap újabb komoly túrázással - a Csóványoson átkelve - jutottunk el Királyházára. Elkötöttük az erdész csilléjét és azt jó magasra feltolva a vágányon - váltott vezetéssel - legurultunk, vissza az erdészházhoz. Az erdész a fékezhető csillét használta bevásárlásra, azzal gurult le Kemencére, majd a dízelmozdonyos erdészeti vonattal felhúzatta magát hazáig. Amikor nem találta a csilléjét, nagy balhét csinált. Végül itt is **Rudi bátyánk** simította el a dolgot, barátsággal váltunk el. Az itt eltöltött éjszaka után mentünk tovább Drégelyvárba, majd Drégelypalánkon szálltunk ismét vonatra és tértünk haza. (**Erdélyszky Endre**)

*****

FÉL-OSZTÁLYKIRÁNDULÁSOK

Németh Laci földrajztanár úr idegenvezető is volt, hétvégi kirándulásokat szervezett felnőtteknek **Göbölös papa** MÁVAUT buszaival (Ikarus 55; faros). Úgy csinálta, hogy ne legyen teljes a felnőtt létszám és így a maradék néhány helyre – gyakorlatilag ingyen – minket, diákokat hívott meg. Így jártunk Egerben és a Badacsonyan is. Egyszer egy ilyen busz kiránduláson, **Rudi Bátyánk** is velünk tartott. Estefelé betértünk egy kocsmába, matrózfröccsöket ittunk, rexeztünk. Volt egy wurlitzer is a teremben, azt bögettük. Jó kedvünkben voltunk, Rudi bácsinak megtetszett egy, a buszon utazó hölgy, mondta nekünk, hogy szívesen felkérné táncolni, de valami lassú számot válasszunk. Összenéztünk, feltettük a „*Hej mambó, mambó italiano*” számot, ami egy elég hosszú, lassú lírai bevezetéssel kezdődik. Rudi bátyánk hallva a szép lassú számot, felkérte a hölgyet, majd egy két lépés után megkezdődött annak vad ritmusú része. Ránk nézett, csóválta a fejét, de nagyot nevetett, a hölgygel együtt.

Németh Laci elszúrta a szállásunkat, rohangált valami megoldás után, végül egy padlástérben helyezte el minket, szalmán. Mikor Rudi bácsi hálóingben mászott felfelé a létrán a padlásra, valamelyik pimasz alávilágított zseblámpával. Ebből sem lett balhé, csak nagy vihogás. Én úgy emlékszem, hogy e kirándulás után lettünk igazán jóban **Rudi bácsival**. (**Erdélyszky Endre**).

*****

FÉLREÉRTÉS

Negyedikes voltam, amikor szokásomtól eltérően (?), nem készültem fizikából. Összehúztam magam a középső padosorban, Reé Bandi mellett, de **Kozma Péter** tanár úr fölhívott. Mire én csúnyán elkáromkodtam magam. Néhány nappal később külön fölkerestem, hogy bocsánatot kérjek tőle. Rám emelte gyönyörű fekete szemét és ezt mondta: *Nem is értettem. Hogy világnézetével hogy fért ez össze...* Ezt meg én nem

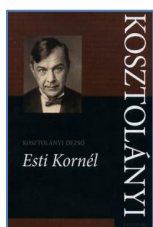
értettem, mivel akkor elkötelezett hitetlen voltam. Később hírtett a tanár úrról, hogy görög-katolikus püspök fia volt. Férfiszemmel (is) nagyon szép ember. Meg elkötelezett tanár. *(Nényei Gábor)*

Kozma tanár úrról nekem más emlékem is van, ez is ő volt. 1956 őszén a Repülés c. folyóiratot olvastam a pad alatt, amit észrevettem, pedig a tanterem túlsó végén volt. Le nem vette rólam a szemét, amíg odajött, de nem találta meg a lapot, mert átcsúsztattam **Rehák Balázs** padjába (egyébként is az övé volt). Nagyon mérges lett, főleg azért mert nem találta meg a bűnjelet nálam és – úgy érezte -, átvertem őt. Azzal fejezte be, majd meglátjuk, mit tudok, amikor a repülésről tanulunk. Erre a fejezetre már csak tavasszal került sor, de sem addig, sem a repülésből nem feleltetett és év végén hármast kaptam. A negyedik osztályra taktikát váltott, sokat feleltetett, de mindenbe belekötött, négyes és ötös osztályzataim voltak (pedig felvettem a kesztyűt, az egész Vermes példatárat megoldottam, no meg egyébként is szerettem a fizikát). Az érettségi előtti, év végi ismétlés során eljött a nagy nap, kb. 40 percen át feleltetett a repülésből. Nem csak a tananyagot kérdezte, hanem jóval többet, de azt hiszem többet tudtam a témáról, mint ő, mert a hobbim miatt addigra már több repülés könyvet áttanulmányoztam. A felelet végén ugyan nem kaptam jegyet, de négyesre zárt le. Záró ütközetünk az érettségien volt, ahol szintén kötözködött a polarizált fényről szóló tétel kapcsán, míg végül az elnök leállította és megkaptam a jelest. Így végül megnyertem a széncsatát. *(Reé András)*

*****

A BECSÜLETES VÁROS

1957 elején a tanítás újraindítása alkalmából a gimnázium dísztermében (akkor közvetlenül a Keleti Károly utca felőli bejárat fölött volt az első emeleten, színpadának hátoldalán az utcára nyíló ablakokkal), „évnnyitó” ünnepséget rendeztek. Az újonnan kinevezett igazgató, **Temesi Alfréd** beszéde alatt az elsötétített nézőtéren ülő szülők közül valaki elkezdett köhécselni, majd hangosan köhögni, példáját egyre többen követték, míg végül a köhögő-rohamos hangzavarban az igazgatónak szinte egy szavát sem lehetett érteni, ezért sietve be is fejezte beszédét és lement a színpadról. Ezután rövid műsorra került sor, amit osztályfőnökünk, **Perényi Rudi bácsi** állított össze, nem kis bátorságot tanúsítva, amikor velem **Kosztolányi Dezső: A becsületes város** című (1930-ban megjelent) elbeszélését olvastatta fel, amelyben Esti Kornél régi barátjával egy olyan városba látogat, ahol mindenki, mindig igazat mond. Ebből utóbbinak számos kellemetlensége támad, végül kitoloncolják, mert nem hazudik elég meggyőzően. Befejező mondatai így szólnak: „Azóta itten éldegelek. Sok minden rokonszenvesebb volt ottan. De be kell vallanom, hogy itten mégiscsak jobb. Mert ha az ottani és itteni emberek körülbelül egyformák, az itteniek javára sok mindent föl lehet hozni. Többek közt azt, hogy ezek itten néha legalább színesen, kellemesen hazudnak egymásnak”. *(Timár András)*

*****

AZ UTOLSÓ TANÉVZÁRÓ

Az 1958. júniusi tanévzáró ünnepségen a díszteremben a frissen érettségizettek a színpadon álldogálva hallgatták végig a hosszú beszédeket. Nagyon meleg volt, ezért **Sugár Gyuri** kilépett a félcipőjéből, amit egy gyors mozdulattal **Timár Andris** felkapott a padlóról, majd valaki rákötötte a gimnázium homlokzatán a nyitott ablak párkányára alól kinyúló zászlótartó rúd kötelére, s felhúzta a rúd csúcsára. A csigán persze nem sikerült keresztülhúzni, ezért összekötöttünk néhány nyakkendőt, hogy az utcára leeresszük a cipőt, de az egyik csomó kioldódott és a zászlórúdon most már nemcsak egy cipő, hanem néhány színes nyakkendő is lóbálózott a Szózat elhangzásakor. Állítólag valaki ezt látva bejelentette az igazgatónak, hogy ebben az ünnepélyes pillanatban súlyos kegyeletsértés történt. Az igazgató által elrendelt „vizsgálat” később megállapította kik voltak a „tettesek”, akik közül ráadásul néhányan a sikeres érettségi örömeire (korábbi ígéretüket betartva), sötét öltönyben, de mezítláb és bizony nem teljes csendben sétáltak végig a Keleti Károly utcán a Mechwart ligetig, további feltűnést keltve. Büntetésül késleltetve kapták kézhez az érettségi bizonyítványukat, majd megpróbálták megakadályozni az egyetemi felvételüket is (szerencsére nem sikerült). *(Sugár György - Timár András)*

*****

TÖRTÉNELMI LECKE FIÚKNAK

A történelmet (elég „keményvonalasan”) tanító **Tamási Lászlóné** szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy az óráin jegyzeteljünk. Ennek később az egyetemen nagy hasznát vettük – majdnem szó szerint tudtam leírni az egyetemi előadásokat, (igaz, amit leírtam, azt elolvasni alig tudtam utána...). A tanárnőt **Jambusnak** hívtuk, mert kicsit bicegett (talán csípőficama volt). Rengeteget kellett körmölnünk az óráin, de ha megtanultuk a lediktált anyagot, az teljesen elég volt. Szegény **Dió (Mandula Laci)** egyszer szabályosan elsírta magát feleléskor, hogy ő igazán akar, de egyszerűen nem tudja megtanulni a leírtakat... (*Erdélyszky Endre*)

Tamási Lászlóné, született Philipp Ilonáról több emlékem is van, íme, néhány:

- egy házban laktunk, ezt enyhítette, hogy Ascher Oszkár és családja is ott lakott;
- ha jól emlékszem, a gimnázium párttitkára volt a forradalomig;
- a forradalom alatt – amikor a Széna téren nagyon lóttak – Anyuval jöttünk vissza a kenyérvásárlásból és a lépcsőházban összefutottunk, amikor is ő indignálódva kérdezte, hogy miért nem harcolok a Széna téren, mint a többiek, hát... amit Anyutól kapott...
- hogy valami pozitívot is írjak, az érettségi bankett után, amikor már nem voltam szomjas, s Erdélyszky Gyulus és mások hazáig kísértek, sikeresen átadott Anyunak. Egyébként korrekt, jó tanár volt! (*Kunz Péter - Erdélyszky Endre*)

Nagyon rendes és elkötelezett mozgalmár volt. Úgy bebiláztatta velünk a munkásmozgalom történetét negyedikben, hogy az Állatorvosi Főiskolán brillíroztam, föl is vettek. Ő kényszerítette ki belőlünk a jegyzetelést, aminek később nagy hasznát vettük. (*Nényei Gábor*)

*****

HANSÁGI KUDARCOK

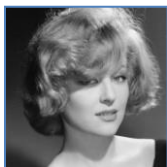
1958 nyarán, az érettségit követően a gimnázium egy brigádot küldött a Hanság lecsapolására szervezett építőtáborba, amelynek **Keleti Imrével**, **Sugár Gyurival** és másokkal együtt tagja voltam. Ez a „budai puhányokból” álló csapat az általa kiásandó 15- 20 m hosszú csatorna-szakasz tetejéről egy hét alatt éppen csak a vastag nád-gyökerekkel sűrűn átszőtt termőtalajt tudta elkapargálni, míg a vidéki középiskolákból érkezettek ekkorra már szinte teljes egészében kiásták a maguk szakaszán a csatornát, amelyben feltört a talajvíz.

Ezt látván a mi brigádunkat kegyelemből feloszlatták, s néhányunknak - szekercékkel felszerelve -, a csatorna kitűzött nyomvonalán a cserjék és bokrok irtása lett a feladatunk. A második favágós napon a meglódított szekercém megcsúszott egy fiatal fa törzsén és boka fölött beleállt a jobb lábamba. A fertőzés elkerülése végett **Pufi** támogatott el a kb. másfél kilométerre lévő orvosi sátorig, ahol előbb türelmesen megvártuk, amíg az ügyeletes orvostanhallgató befejezte a nővérke ellátását a fehér függöny mögött, majd magához térve (és ruházatát rendbe hozva), engem is elsősegélyben részesített. A hátra lévő napokon már regényt olvastam, mert a csatorna közelébe sem engedtek... (*Timár András*)

1958 nyarán a Hanságban soha nem ismert sűrűségű szúnyogfelhők közepette vízlevezető árkokat ástunk, teljesen hiábavalóan. Volt ott egy kis szórakozásom: Ries Karcsi (a váci börtönben az 1950-ben halálra vert volt szociáldemokrata igazságügy-miniszter fia), zseniális karate bajnok (a japánok ösztöndíjjal hívták meg Tokióba, továbbképzésre), pont engem szemelt ki edzőpartnerének: két héten keresztül dobált, mint egy zsákot, de azért rám ragadt néhány fogás, amelyeket később, amikor már a Mátyás téri albérletben éltem, a helyi galeri igencsak méltatott. (*Sugár György*)

*****

A FRANCIA FILMCSILLAG LÁTOGATÁSA

Talán újságból, vagy a rádióból, valahogyan megtudtuk, hogy a francia filmhéten a csodaszép **Nicole Courcel** 1956 júniusában pár napig Budapesten lesz. Eszünkbe jutott, hogy van nekünk egy francia osztálytársunk – **Sugár Gyuri** – hívja meg őt a tanévzáró iskolai ünnepélyre. Arra már nem emlékszem, hogy végül ki és mit, hogyan intézett, de valószínűleg Szávai Nándor (a gimnázium rettegett igazgatója, a francia

klasszikus irodalom szerelmese, többek között Balzac és Maupassant műveinek fordítója), sikeres közbenjárására a hölgy eljött a buliba és már a megjelenésével is nagy sikert aratott. Mi a díszterem karzatáról éljeneztünk. Később nagy izgalommal figyeltük, hogy két francia szakos tanárunk (**Perényi Rudi bá'** és **Póka**) miként sűrűlödik egymásra licitálva a szép színésznő körül. (*Erdélyszky Endre – Sugár György*)

*****

OSZTÁLYFŐNÖKÜNK: PERÉNYI RUDOLF - RUDI BÁ'CSI

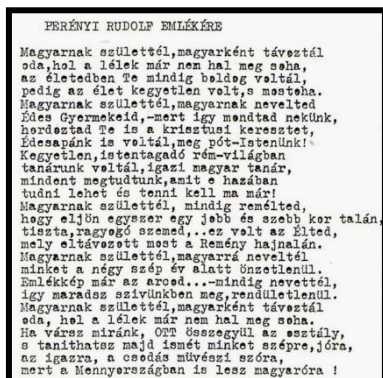

Perényi tanár úr felesége (Berke Mária Magdolna) - kedves, de betegesnek kinéző asszony - volt. Három gyerekük (**Éva, Miklós és Zsuzsa**) közül a velünk egyidős, de igen fegyelmezetlen fia – a *bé*-be járt -, 1956-ban külföldre távozott egy régi ismerős holland családhoz. Állítólag komoly pénzügyi szakember lett belőle. Évával, a nálunk idősebb, nagydarab leánnyal később több suliban összefutottunk, fiatalon meghalt. Kisebbik lánya, **Zsuzsa** nagyon kis csinoska volt.

Amikor szegény **Rudi bácsi** egyszer beteg lett, páran az osztályból meglátogattuk. A Városmajor utcában lakott egy régi, lerobbant romantikus házban. Az emeletre recsegő falépcsőn jutottunk fel. Mikor körbe akartuk ülni beteg tanárunkat, **Göbölös János/Göbi** a fal mellől el akart húzni egy szép barokk széket, hogy közelebb ülhessen, mire a szék annyi darabra esett szét, ahányból összerakták. Mindenkinek nagyon kellemetlen volt, de mutatta a szegénységet, amiben éltek. Én úgy emlékszem, Rudi bácsi egy-ugyanazon öltönyben és nyakkendőben tanította nekünk végig a négy évet.

Egy másik pillanatkép: szóbeli érettségin kint várakoztunk a folyosón, egyszer csak **Rudi bácsi** kipattant a vizsgateremből, körbeszaladt, mindenkinek mondott valamit. Nekem azt, hogy ugye te szereted Zrínyit. Visszament a terembe. Mikor én kerültem sorra „véletlenül” Zrínyit kaptam feladatul.

Később **Rudi bácsi, Zsuzsa** lányával (**Ébel Józsefné**) és annak családjával (unokák: **Attila** és **Emese**) együtt az Akadémia utca 14-be költözött. Egyszer pár osztálytárssal ott is meglátogattuk őt. Mint elmesélte, mikor már koedukált volt a suliban, néhány lány összefogva feljelentette valamilyen politikai váddal. Nyugállományba tették. Sokáig búskomor volt, de kiheverve a traumát, festegetni kezdett nem is csak amatőr módon.

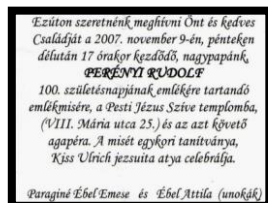
1991-ben halt meg, december 17-én volt a temetése. Nagy meglepetésünkre **Moré Csaba** is búcsúztatta egy szép verssel. Végül szintén **Zsuzsa** szervezte **Rudi bácsi** műveinek kiállítását 2002 végén a Várban, ahol szintén jelen voltunk egy páran az osztályból (**Botár Andris** is ott volt még, a felépüléséről beszélt, reménykedve).

Páran részt vettünk 2007-ben, az unokák szervezésében a Pesti Jézus Szíve templomban (Józsefváros) **Rudi bácsi** 100. születésnapjának emlékére tartott emlékmisén és azt követő agapén (közös étkezésen) is. A misét egykori Rákóczi tanítványa celebrálta. (*Erdélyszky Endre*)

A régi magyar irodalommal foglalkoztunk – azóta is szeretem és olvasom, gyerekeimnek annak idején esti meseként a Zrínyiaszt is felolvastam –, amikor **Rudi bácsi** Gvadányit emlegette, s hogy önála jelentkezett először irodalmunkban a *magyar humor*. A következő órán rákérdezett. Nyújtózkodtam, de nem hívott föl. Aztán, mivel senki sem emlékezett, végre kibökhettem a megoldást. Ez volt a kezdete **Rudi bácsival** való bensőséges viszonyomnak, ami aztán nyugdíjazása után is - bár töredékesen –, folytatódott, néha többen meglátogattuk a Városmajor-, vagy később az Akadémia utcában. Sajnos az utolsó lakásában már nem jártam.

Rudi bácsival való barátságomnak következménye volt, hogy lánya, **Perényi Zsuzsa** is megkedvelt, és megkért, apja temetésén én mondjam a búcsúztató beszédet. Elmondtam, mennyire belém (és belénk) ivódott a tanítása, s hogy a sötétzárka infernójában a tőle tanult verseket mondtam hangosan, a feketeségbe belekiáltva, s így próbáltam - őáltala - életben tartani magamat.

Perényi Zsuzsa még egyszer fölkerült, amikor a várban, a Magyarok Házában rendeztek **Rudi bácsi** festményeiből gyűjteményes bemutatót, nyissam meg a kiállítást (**Botár Andris** is ott volt, talán ott láttuk őt utoljára, a betegségtől teljesen fehér arccal). Akkor Izaiás (Ézsaiás) próféta fájdalmas felkiáltását idéztem: *Bizony, rejtőzködő Isten vagy te, Izrael Istene! S hogy Rudi bácsi*, mint Isten képmása, akit Isten saját képére és hasonlatosságára teremtett, ilyen isteni, rejtőzködő életet élt. Ő is a vallásukat titokban gyakorló tanárok között volt. Azonnal kirúgták volna a három gyereke mellett, ha erre fény derül.

Emlékére unokái, a gyönyörű kis **Ébel Emese** és fivére, **Attila** is tartottak 2007-ben egy emlékmisért, majd utána egy megemlékezést, amelyre a jezsuiták egyik termébe gyűltünk össze, a VIII. kerületben. Többen jelen voltunk az osztályból, de csak az egyik utánunk jövő osztály képviselője emlékezett meg, mi pedig bután hallgattunk. Azóta is sajnálom, hogy nem készültünk.

Valamikor másodikos korunkban végigkérdezte az osztályt, ki mi szeretne lenni. Én kivágtam: magyar tanár! Akkor még nem tudtam, hogy erre semmi esélyem nincs, de azt sem, hogy egész életemben mégis milyen nagy szerepet játszik majd az irodalom, **Rudi bácsi** hatására.

Egyszer valahogy úgy hozta a magyar óra sora, hogy elmondhattam Arany János: *Tetemrehívás* című balladáját. Amikor vége lett, **Timár Andris** felsóhajtott, valami ilyesmit, hogy "De szép volt". Persze a pontos szavakra nem emlékszem, de igen jól esett, mert nem tartoztunk egy baráti körhöz, s ezt a zárt körök fölötti baráti kézfogásnak éreztem. (*Nényei Gábor*)

Rudi Bácsi a magyar irodalom elkötelezett szerelmese (egyúttal a világirodalom valódi értékeinek is tudója) volt, s rajongását (nagyszerű tanárként), sikerrel adta tovább mindenkinek, aki figyelmesen követte magyarázatait. Nem csak nyelvtant, helyesírást és gyönyörű verseket tanultunk tőle, de a szó nemes értelmében vett hazaszeretetet is. Egyik magyar órán kicsinyítő-képzőket kérdezett. A padból majdnem kiesve, nyújtózkodva jelentkeztem, s amikor felszólított, nagy büszkén kivágtam: macska, kecske... Szegény **Rudi bácsi** egy pillanatra nem kapott levegőt (lásd: *Szó bennszakad, hang fennakad, lehellet megszegik* – mint a Walesi bárdokban), végül szomorúan csak annyit mondott az osztály hahotája közepette: na, ne hülyéskedj, gyorsan ül le fiacskám! (*Timár András*)

Így utólag is csak halvány sejtésem van arról, hogy miért reál-tagozatra jelentkeztem. Az elég hamar kiderült, hogy a reál tantárgyakhoz - enyhén szólva - kevés affinitásom van és inkább a humán tantárgyakkal voltam kibékülve. Egy nagy haszna azonban volt: egy remek és összetartó osztályba kerültem, élén a kiváló és szeretve tisztelt **Rudi Bátyánkkal!** (*Kunz Péter*)

*****

TÁNCISKOLA - HÁZIBULIK

1955 tavaszán kezdődtek meg a tánc- és illemtan órák a Moszkva tér és a Dékán utca sarkán álló ház első emeletén található „táncteremben”. Nem csak „divatos” szalontáncokat tanultunk zongoraszóra (foxtrott, szving, tangó, keringő, csárdás, slowfox, stb.), de még francia négyest is (az Amerikában éppen akkor születő *rock-and-roll*-ról persze még nem is hallottunk)! Rövidesen kialakultak a „párok” - én a Várban lakó csinos **Rozgonyi Magdinak** csaptam a szelet, akit sikerült a foglalkozás végeztével többször is hazakísérnem, de a különös nevű, szépséges **Sebeszta Berenike** körül többet legyeskedtek. Köztünk táncolt a Torockó-téri Pasaréti Református templom lelkészének, **Dr. Joó Sándornak** egyik kamasz fia is, akihez egyszer táncos összejövetelre (zsúrra) voltunk hivatalosak. Bevezetésképpen az egyik kisebb Joó gyerek csellón **Rimszkij-Korszakov: A dongó c.** örökbecsű művét adta elő, amit valamennyien tükön ülve hallgattunk végig, hiszen alig vártuk, hogy végre táncra perdülhessünk a lányok derekát átfogva... Ahányszor csak életemben meghallottam ezt a zenedarabot, mindig az a zsúr jutott eszembe! (*Timár András*)

Én is a Moszkva téri tánciskolába jártam. Név szerint én is csak erre a két lányra emlékszem, **Bereniké** után én is próbáltam futni (a mai napig tetszenek nekem a vörösés, szeplős nők), de a későbbi Rákóczi sulibulikon több lány is képben volt még. A tánciskolai záróvizsgán én Párisnak öltöztem, a hajamat sütővassal teljesen göndörre bodorították, tunika volt rajtam, saru a lábamon, alma

a kezemben és – apám ötlete alapján - fejemen egy papírból készített Eiffel torony korona, melynek karimájára azt írtuk fel, hogy „gyengébbek kedvéért”. Mit mondjak, nagy sikerem nem volt velem, átöltözés után kifésültem a hajam, úgy elmúlt az egész, mint hajamból a bodor. Voltam Sebesztáéknál házibulin is. Az elején még reménykedtem, de aztán, mint elefánt a porcelánboltban szétültem egy pár 78-as fordulatú bakelit hanglemezt, kiestem a pikszisből és jött a királyfi **Kunz Peti** alakjában. Az ott megbeszélte rózsadombi szánkótúrán már egy pár voltak.

A következő évben tánciskolába már **Mimi néni**hez jártunk, Pesten, a Gerlóczy utcában. **Bárdossy Szabi** és **Reé Andris** volt még ott, akikre emlékszem. A lányok a Jurányi utcai *Hámán Kató Leánygimnázium*ból jöttek. Nem rémlik előttem egyikük alakja sem, mert én hamarosan beleestem **Pál Édába**, másra nem is figyeltem. (*Erdélyszky Endre*)

A tánciskola a Moszkva téren volt, **Pilászy Gyuriék** (IV. d.) házában és valóban úgy jött létre, hogy a Rákóczi szülők összefogtak a Lórántffy szülőkkel. **Sebeszta Berire** jól emlékszem, első szerelmem volt, szigorúan plátói alapon. Többször voltam náluk a Gábor Áron utcai lakásukban és apukája: **Ichor**, mindig kedvesen fogadott. (*Kunz Péter*)

A Toroczkó-téri Pasaréti Református templom említésekor **Viczián István** barátom jutott eszembe (jelenleg ő presbiter a templomban), aki velünk járt párhuzamosan, a "d" osztályba. Tánciskolába ő is, mint én, **Mimi néni**hez jártunk, a Gerlóczy utcába. Mimi néni hangosan adta az ütemet, amit a zongorista játszott és mondogatta: "egy sasszé és két sasszé, három sasszé rendre állsz, egy lépést jobbra". Minden leánnyal kellett táncolni. Kicsivel, magassal, széppel és kicsit csúnyával is! Egyenes derékkal kellett még a *rock-and-roll*-t (?) is táncolnunk. (*Horváth Ákos*)

1957 ősztől jártunk házibulikba, talán a legjobb hely Bódog Paja (később a Nemzeti Színház főügyelője) édesanyjának Malinovszkij (ma Szilágyi Erzsébet) fasori lakása volt. Ha nem volt meghívásunk, elég volt szombat este végigsétálni a környéken, s ahonnan jó zene szűrődött ki, oda csak be kellett csengetni: biztosan jó kedvvel, szeretettel fogadtak be. Apropos, jó zene: **Kunz Peti** édesapja jóvoltából (aki akkor a Margitszigeti Nagyszálló főportása volt), a legújabb bakelitok is eljutottak hozzánk, s akinek volt Terta 811-es, vagy más szalagos magnója, órákat töltött azok másolásával. (*Sugár György*)

*****

BALATONI NYARAK

1956 tavaszán a Magyar Néphadsereg készlet-selejtezést tartott, ezért **Keleti Pufi** vezetésével elmentünk a Vörös hadsereg útján (ma Hűvösvölgyi út) lévő katonai „objektumba”. Sikertelenül is vennünk 4 db. sátorlapot, kulacsokat és a kirándulásokon hasznosítható más kellékeket (pl. bográcsot). Ezeket először 1956 nyarán használtuk, amikor (a szülők heves ellenkezését legyűrve), vonattal – életünkben először önállóan – négyen (**Bárdossy Szabival** kiegészítve), Balatonszemesre utaztunk, s ott a móló tövéénél, a parton felvertük a két sátorlap összegombolásával létrehozható sátrinkat (szorosan egymás mellé fekvő, ketten éppen hogy belefértünk éjszakára). A faluban összeismerkedtünk az 1951-ben a családjukkal együtt oda kitelepített Széchenyi ikrekkel (Kingával és Erzsébettel), akiknél vendégeskedve néha potya harapnivalót is kaptunk (egyébként **Pufi** a bográcsban néha főzött). Kevéske pénzünket a Vigadó elnevezésű egyetlen szórakozóhelyen költöttük el, ahol a helyi szépségeket táncra kértük, amiért az udvarlóiikkal orrvérzésig tartó nagy bunyóba keveredtünk. Előfordult, hogy éhségünket csak a közeli kukoricásból lopott csöveket a táborníz paraszán megpirítva tudtuk csillapítani – ebből jutott a minket biciklivel meglátogató **Erdélyszky Bandinak** is. Egy vihar után úszni mentünk a mólóról. Nagyon lehűlt a tó vize, mi még fürdőgatyára vetkőzve, dideregve toporogtunk a parton, amikor **Pufi** beugrott és nagy vágta után kiszólt: Gyertek be ti is! Valamelyikünk bekiabált hozzá: Milyen a víz? „Hideg, mint a jegesmedve p...ája!” üvöltötte vissza, igazi pólóshoz illően. A móló zsúfolva volt sétálókkal, de percek alatt kiürült – így zavartalanul élvezhettük a Balatont... (*Erdélyszky Endre - Sugár György - Timár András*)

1957 nyarán ugyanezeket a sátorlapokat használva Balatonkenesén táboroztunk, a parti nádas védelmében. A nádason keresztül két utat vágtunk, tapostunk: a *Fáraók útját* (ez vezetett a fürdésre

szolgáló stég végéhez) és a *Rabszolgák útját* (ez – higiéniai szempontból eléggé el nem ítéhető módon), a nádas sűrűjében található, egyéb célokra szolgáló deszkalócához vezetett. Olyan jó erőben voltunk, hogy egyik délután átúsztuk Almádiba valamilyen buliba, nejlonszatyorba pakolt inggel és nadrággal. A multság végeztével, éjjel hazafelé eltévesztettük az irányt és túlúsztuk a táborhelyünkön, egészen a balatonkenesei Honvéd üdülőig. A partra kimászva már nem volt erőnk visszaúszni, így hullafáradtan, a parti úton vánszorogtunk vagy két kilométert a táborunkig. (*Sugár György*)

*****

A REJTELMES MATEMATIKA

Az első két osztályban a filigrán **Dr. Lugossy Margit** tanárnő igyekezett minket bevezetni a matematika rejtelmeibe, váltakozó sikerrel. *Egy, csak egy legény volt talpon a vidéken*, nevezetesen **Klopfer Sándor**, aki szorgalmasan küldöztette a Középiskolai Matematikai Lapokba (KöMaL), a nehezebbnél-nehezebb matematikai feladványok helyes megfejtéseit. Olyan sikeres volt, hogy az interneten ma is megtalálható a fényképe az 1954-1955-ös és az 1955-1956-os tanévben legjobb feladat-megoldóknak bizonyultak arcképcsarnokában. Családjával 1956-ban Amerikába távozott, későbbi sorsáról sajnos nem tudunk. (*Timár András – Kunz Péter*)

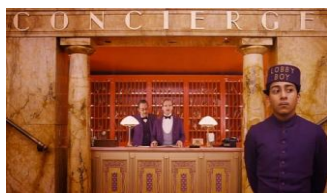
Egy igencsak pozitív élményem fűződik **Lugossy** tanárnőhöz! Mint fentebb már említettem volt, a matek sem tartozott az erősségeim közé (reál tantárgy lévén), és apu jó érzéssel megkérte a tanárnőt, hogy maszek alapon foglalkozzon velem. Ennek hatása aztán az érettségi írásbelin érződött, ahol ráutaló magatartásával sikerült elérnie, hogy szűk 3-asra megírjam azt, a szóbelin pedig nagy mázlim volt! (*Kunz Péter*)

A „kis” **Lugossy tanárnőről** utólag tudtam meg, hogy a Mártírok útján a ferences templomban rejtőzködött vasárnaponként. Remek tanár volt, Nem tudom, nem volt-e valamelyik felosztott tanító-rendből származó apáca? A szerzetes-tanárokat u. i. választás elé állították 1948-ban: vagy tanítasz, vagy folytatod a szerzetesi életet. A kettőt együtt nem lehet. Ilyen tanár volt, ha jól emlékszem, **Szögi Ferenc, Selmeczi Gyula** és **Szalay Imre** (volt ferences).

Versenyeztette egymással a matematikai érzékkel bíró fiúkat (pl. **Botár Andris, Esztó Zoli**). Én is igyekeztem minden erőmből ezeknek az észkombájoknak legalább a nyomába szegődni. (*Nényei Gábor*)

*****

PÁLYAVÁLASZTÁS

Érettségi előtt álltunk/ültünk, amikor egy lyukas órán bejött **Barna tornatanár úr** és elkezdte lapozni az osztálykönyvet, itt-ott megállva érdeklődött, hogy ki merre akar továbbmenni, ki mi szeretne lenni. Eljutott **Lipták Bélához**, aki elég gyengén állt amúgy, de kiváló adottságú tornász és sportoló volt. A kérdésre hirtelen nem tudott válaszolni én pedig, mivel korábban említette, hogy szívesen lenne tornatanár, súgtam neki, hogy „Mondd meg, hogy tornatanár!”. Barna tanár úr ezt meghallotta és személyes sértésnek vette, majd megkérdezte ki súgta ezt? Jelentkeztem, felálltam, erre hozzám lépett és két kézzel elkezdett rángatni, majd vérben forgó szemekkel kérdezte, hogy én mi akarok lenni? Mondtam: szállodaportás, - ettől már teljesen begőzölt, ugyan meg nem ütött, de közel állt hozzá. Azt hitte biztosan, hogy gúnyt űzök belőle, pedig csak jó lett volna! Az, hogy mi lett szegény Bélával, nem tudom, de én szállodás lettem! (*Kunz Péter*)

*****

NEPTUN A HOKEDLIN

A *Maxim Gorkij Orosz Iskola* megszüntetését követően, 1957 tavaszán három új osztálytárs (**Haiman Péter, Vadas Róbert** és **Pálfalvi László**) került az osztályunkba, akik velünk együtt érettségiztek

1958-ban. Az érettségi után megszakadt velük a kapcsolatunk. Én arra emlékszem, hogy Haiman Péter azt mesélte: 1957-ben a konyhában egy hokedlin ült modellt partvissal édesapjának az ún. NEPTUN könyveken szereplő, a hullámokból kiemelkedő szigonyos tengeristen figurájához (**Haiman György** neves tipográfus könyvművész volt). Péter 1965-ben szerzett villamosmérnöki oklevelet a BME-n, majd az Egyesült Izzó (Tungsram) gyáraiban dolgozott évekig. Szakmai életrajza megtalálható a következő linken:

<https://www.vik.bme.hu/document/649/original/Aranydiploma%20VIK%202015%20%2005webre.pdf> - a BME Aranydiplomásokról szóló 2015-ös kiadványában. (*Timár András*)

Haiman Péter a padtársam volt. Félttem tőle, mint a tűztől, de ez később alaptalannak bizonyult. Becsületesen súgott, és ezt én is viszonyoztam. Sok évvel később, mikor a „személyzeti anyagomat” megkaptam, abban tőle jelentés nem volt. Az embert éri néha meglepetés. (*Schall József Róbert*)

Sajnos nincs semmi infóm! Szerintem rendes srácok voltak és hamar beilleszkedtek. (*Kunz Péter*)

*****

ÓH, AZOK AZ EMLÉKEZETES TORNAÓRÁK...

Engem kétszer pofozott meg **Zsigmond Géza** tornatanár úr, de nem éreztem megaláztatnak magam. Mindkét esetben az ijedség feloldása volt a pofon. Az első tornaórán történt. Körbe-körbe kellett futnunk a tornateremben. Minden kör megtételekor elfutottunk a kosárpalánk alatt. Valamelyik elkezdte, többen folytatták, hogy a palánkhöz érve felugrott és nagyot ütött a kosár hálójára, ami nagyot lebbent. Én is próbáltam, de nem tudtam elég magasra ugrani, beakadt az ujjam a hálóba és lebbenés helyett nagyot durrant a kosár és az egész tartó majdnem leszakadt, berezgett. Ekkor hozzám rohant a tanár úr, megnézte az ujjam, hogy megsérült-e, mikor látta, hogy az ujjam is rendben, a háló is rendben, adott egy nagy pofont.

Minden kedden és csütörtökön délután tornaedzés volt a suliban. Első időben ezt is Zsiga tanár úr vezette, később ez - a korábbi szertornász - **Barna tanár úr** feladata lett. Én persze mindig ott voltam. Voltak jó tanuló, de igen ügyetlen gyerekek, akiknek a kitűnőségükhöz szükségük volt tornából is ötösrre. A tanár úr az ötös feltételül szabta, hogy járjanak a tornaedzésre és gyötörjék magukat egy kicsit. Ilyen volt a szomszéd osztályból **Spät András** (IV.c) és **Susztek** (hogy írta nevét, nem tudom, kimaradt, nincs a neve az évkönyvben). Valamelyik a derékig leengedett gyűrűn próbált gyertyát csinálni.

Nem bírta magát felrúgni, oda mentem, segítettem neki. Ott lógott fejjel lefelé, remegő kézzel, piros fejjel. Pár másodperc után mondtam neki, most engedd el. Elengedte, fejjel belefürödött a szőnyegbe, majd eldőlt. Ekkor robogott oda Zsiga tanár úr, látta, hogy nyaktörés nem történt, ismét adott egy pofont. Nem is próbáltam magyarázkodni, hogy én úgy gondoltam, az „engedd el” azt jelenti, hagyd abba a kínlódást és fejezd be a dolgot, gyere le a szerről.

Egy másik tornaórán a korlát magasságát kellett állítani. Kicsavargattuk a rögzítőket, **Felcsuti** sajnos a hornyokkal ellátott csúszó rudat fogta, és amikor a korlátot lefelé húztuk, becsípte az ujját. Mikor visszarántottuk a korlátot, szegény **Csutka** középső ujjából, belül egy elég jókora darab kiszakadt. Mint egy hernyó pottyant le a földre a kivágott darab. Úgy emlékszem, én kísértem el az orvoshoz.

Egyszer edzésen **Mandula Laci/Dió** mesterkedett a nyújtón. Nem is figyeltünk oda, de valamit elrontott és nagy hanghátás mellett elrepült a nyújtóról, majd irtóztató sebességgel, hason, hátrafelé becsúszott a bejárat melletti radiátor alá. Szerencsére semmi baja nem lett, de úgy emlékszem, akkor majdnem kaptam egy újabb pofont.

Mint az iskola egyik fő szertorna imádója, sok házi verseny örökös második helyezetteje, egy alkalommal a Barna tanár úr által menedzselte csapattal részt vettem egy budapesti gimnáziumi szertorna versenyen a csepeli Jedlik Ányos Gimnáziumban (1958-ban), ahol nem az utolsók lettünk. Az osztályból még **Dió** volt ott, az atléta **Kaboldy Tamás** a IV.b-ből, az alattunk járt **Pócza Attila** és az igazi tornász, **Merkel Géza**. Két tag nevére sajnos nem emlékszem. (*Erdélyszky Endre*)

Most jutott eszembe **Zsigmond Géza** bácsi és sok közös tornászásunk, no meg a tornaverseny, amit megnézett a történelemtanárnok és felsőfokon, nyájasan túlzó méltatással dicsérte meg a tornászokat. Nem említettük meg neki, hogy egy elbillent támlázás közben eltörtem a korlát egyik szálát, no meg hogy **Nényei Gábor** leesett a gyűrűről az átterpesztés közben a fejére, de hál Istennek nem sérült meg nagyon. *(Mandula László)*

*****

A MOSOTT BÉKA

Meixl tanár úron kívül – aki, ha jól emlékszem, egy időben tanügyi ellenőr is volt – a biológiát nekünk egy csúnya vénkisasszony tanárnő is tanította. Békát hozott be a boncoláshoz formalinos üvegben. Felkérte – ha jól emlékszem - Pufit, hogy menjen ki a mosdóba és jól öblítse le. Utána szóltam a felelősnek, hogy vigyázzon, ne csavarja ki, mert azt nem bírja (akkoriban volt egy ezzel kapcsolatos vicc a macskával). Nagy balhé lett belőle, úgy emlékszem osztályfőnöki intőt kaptam, de **Rudi bá'** is inkább csak kacagott a dolgon.

Szintén biológiával kapcsolatos: *béka pete, göte pete*. Felismerve, hogy ismétlés a tudás anyja, az osztály kórusban szavalta ezt, többször ismételve, lassan kezdve, egyre gyorsuló iramban, végül nagy röhögésben törve ki. *(Erdélyszky Endre)*

*****

A ZENE ÉLTET

Szentkuthy Kornél énektanár úr meghívott az iskolai zenekarba, mint másodhegedűs, mert nem nagy művész voltam. Elfogadtam a meghívását, szorgalmasan gyakoroltam. Élmény és meglepetés volt, amikor a díszteremben (zsúfoltan tele volt szülővel), az ünnepi előadásra került sor. Zengett a terem: **Vivalditól** a Négy évszaktól játszottunk (*Tavaszi*), óriási siker volt, mondhatnám *standing ovation*. Utólagosan szégyelltem, hogy nem voltam csúcshagedűs. Karnagyunk olyan megértéssel tanította be a számokat, hogy egybecsengtek a szép dallamok. Utána a szülők odajöttek a zenekarhoz és sorban kezét ráztak velem. A mi iskolánkban csupa szív emberek tanítottak! Ez adta a hangulatát! *(Mandula László)*

*****

A BEREKEDT TRUBADÚR

Az érettségire való felkészülés jegyében a gimnázium kórusa is szorgalmasan gyakorolt, **Mózer Pista** is lelkesen eljárt a próbákra. 1958-ban, az évvizsgán a *Katonakórust* adták elő Verdi: *A trubadúr* c. operájának III. felvonásából. Az orvosi pályára készülő, egyáltalán nem harcias természetű, szelíd és ábrándos **Pista** nagyon elkeseredett, amikor meghűlt, berekedt, s ezért a próbákon nem énekelhette a többiekkel együtt: *Ezt a kardot, mely ma fénylik, Holnap rótt vér festi végig!* *(Timár András)*

*****

A DOHÁNYZÁS ÁRTALMASSÁGÁRÓL

A harmadik-negyedik gimnáziumi évben (férfiasságunkat bizonyítandó), már elég sokan dohányoztunk az osztályból. Természetesen az akkor kapható olcsó cigarettákat szívtuk (Munkást, Tervet, az állóképesebbek Kossuthot), s gyakorta a köhögő rohamok sem maradtak el. A szenvedélytől hajtva a 20 perces nagyszünetekben kiosontunk a gimnázium épületéből (főleg, ha szép idő volt), s a közeli Tizedes utcán lesietve, a sarokház (helyén ma már modern, új épület áll), Kis Rókus utcai oldalán lévő kis trafikban vettünk egy-egy cigit (akkor még szálanként is lehetett kapni), amit öntudatosan elpöfékelünk. Aztán persze loholtunk vissza, hogy el ne késsünk a következő órától. *(Timár András)*

*****

MUNKÁRA NEVELÉS: 5+1-ES KÉPZÉS

Temesi Alfréddel (aki 1957-től lett a Rákóczi igazgatója) hála Istennek, semmi dolgom nem volt, de van róla írni valóm. Később az Apáczaiba került, szintén igazgatónak. A legjobb és egyben még fiatal tanárokat magával vitte a Rákócziból, köztük pl. **Holicsot, Szalayt** (ebből is látszik, milyen elit iskola voltunk mi is!) Feleségem, Gabi (nálam 7 évvel fiatalabban) is az Apáczaiba járt. Egyszer Temesiről kérdezte Gabit **Szentkuthy Kornél** (a Rákócziban minket énekre tanított, s ő tanította be nekünk a Trubadúrból a Castellor ostromára induló katonák férfikarát): *Hogy van az a sajtófejű igazgatótok?*

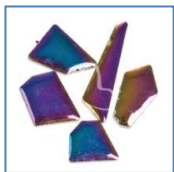

Temesi nagyon-nagyon akart igazodni az uralkodó ideológiához, ezért ott bevezette az ún. 5+1-es gimnáziumi oktatást. Négy éven át hetente egyszer a fiúk és lányok reggel 6-ra a Csepeli Vasműbe mentek kalapácsot reszelni, vas-szén állapotábrát tanulni (az utóbbit csak a műszakiak számára biggyesztettem ide!) A lányok közül csak Gabinak és egy későbbi olimpiai bajnok osztálytársának nem lett inhuvelygyulladás. Oktatójuk – rendes, egyszerű munkásember, nagyon szerettem és tiszteltem őket lakatos koromban – nem tudta, hogyan szólítsa a gimnazista lányokat. *Kati, mik akarunk lenni?* - kérdezte az egyik lánytól. *Hogy Gabi bácsi mi akar lenni, nem tudom, de én – jogász!* - vágta oda pofátlanul a kislány. *A hal Jónásnak fájt, Jónás a halnak* - jut eszembe a Babits idézet erről az egész „remek” kezdeményezésről. (*Nényei Gábor*)

*****

CSERÉPDARABOK

Farkasdy Zoltán tanár úr 1957-ben, a forradalom után került hozzánk, nagy, fehér bozontos hajjal. Történelemórán a finneket hozta fel példaként, hogy a negyvenes években, a háború végén bölcsen nem álltak ellen a szovjet gőzhengernek, békét kötöttek velük, de ugyanazt a passzív rezisztenciát tanúsították, mint 1849 után mi, magyarok. Értettünk a szóból. Lehet, volt oka, miért tanított minket csak fél évig.

Horváth Antal tanár úr (*Pocos*) különórán latint tanított. Édesanyám egyszer fölkereste. Nem volt túl jó véleménnyel rólam: *A maga fia intellektuális huligán* – mondta szegény anyámnak. Azért még ma is el tudom mondani: *Arma virumque cano, Troiae qui primus ab oris Italiam fato profugus Lavinaque venit litora...* (*Nényei Gábor*)

*****

*Tempora mutantur, et nos
mutamur in illis*

**Változnak az idők, s velük
mi is változunk**

II. Rákóczi Ferenc Gimnázium IV. a. osztály 1954-1958.				2018. évi állapot	
1958	2013	osztályfőnök: Perényi Rudolf		Gyerekek	
		1. Bárdossy Szabolcs 06-20-43-43-710	2094.Nagykovácsi, Medve u.3. 26-356-259 mail2szabolcs@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Eszter (1968), Szabolcs (1978) Nándi
		2. Erdélyszky Endre 06-30-45-25-522	1027.Budapest, Varsányi Irén u. 14-16.VI.em. 1. 20-13-157 erdelyszky.endre@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Réka (1971), Eszter (1974) Bence, Csenge, Kevin, Dalma, Szonja, Márk
		3. Felcsuti János	1012.Budapest, Logodí u. 22. III.em. 6. 20-27-846 felcsutijanos@gmail.com	Gyerekek Unoka: Dédunoka:	Zita (1968), Zoltán (1972) Anett, Kinga Aliz (2014), Levente (2016)
		4. Göbölös János 06-30-23-63-384	1126.Budapest, Kiss János alt. u. 36. 20-14-459 kovacsaniko2011@t-online.hu	Gyerekek Unoka:	
		5. Dr. Horváth Ákos Zoltán 06-30-91-14-439	1028 Budapest, Hunyadi János u. 16. 37-68-620 akos.horvath40@freemail.hu	Gyerekek Unoka:	Emőke (1973), Gyöngyvér (1976) Ármin, Olivía, Abigél, Andor
		6. Kunz Péter 06-30-93-10-860	6791.Szeged-KKD, Széksósi u. 55. 62-46-11-86 kunzpeter@invitel.hu	Gyerekek Unoka:	Péter (1966), Dorottya (1970), Botond (1995) Péter, Dani, Zsuzsanna, Franciska, Milán
		7. Mandula László	1154.Budapest, Klapka György u. 112. 30-62-245 mandulalaci@gmail.com	Gyerekek Unoka:	László (1965), Lívia (1967) Bence, Virág, Boglárka
		8. Móri Csaba József 06-30-22-57-593	1077.Budapest, Jósika u. 28. I.6 32-17-290 more.csaba.jozsef@upcmail.hu	Gyerekek Unoka:	Ákos (1965), Csaba (1981) Viktor, Dóra
		9. Nényei Gábor 06-30-46-41-963	1021.Budapest, Tároगतó u. 82/b. 20-00-879 nenyei.gabor@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Borbála (1968), László (1970), Zoltán (1972), Pál (1974), Csaba (1978), Sára (1982), Mária (1984) Erzsébet, János, Zsuzsa, Piroška, Lujza, Rózsa, Bertalan, György, N. Mária, Gyöngyvér, Eszter, Zsigmond, Júlia, Ilona, Mihály, Veronika, Ágota, Zsófia, Zoárd, Klára, Balázs, Lúcia, Zsófia Sára, Magdolna, Luca, F. Mária, Jakab, Károly, Berta, Áron, Máté, Kornél
		10. Papp György 06-30-29-36-176	1064.Budapest, Hunyadi tér 10. III.em. 2. 34-12-261 papp.katalin@vetesi.hu	Gyerekek Unoka:	Katalin (1970) Ádám
		11. Petik Zoltán 06-20-82-34-587	1029.Budapest, Dutka Ákos u. 7/a. 27-57-856 zipetik@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Zoltán (1971), Dóra (1972), András (1976)
		12. Dr. Reé András 06-30-29-77-025	1022.Budapest, Bogár u. 10/a. 32-68-216 ree@eik.bme.hu	Gyerekek Unoka: Dédunoka:	István (1967), László (1969), Krisztina (1974) Tamás, Zoltán, Ádám, Evelin, Emese, Balázs Dani (2015)
		13. Sarkadi Imre 06-20-38-11-611	1022 Budapest, Alvinci u. 14/a 31-67-639 kolozsvari.zsuzsanna@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Veronika (1973), Márta (1975), Júlia (1976) Emese, Enikő, Bendegúz, Domonkos
		14. Dr. Schall József Róbert 06-30-25-28-704	9027.Győr, Külső Árpád u. 39. dr.schall.robert@gmail.com	Gyerekek Unoka:	Ildikó (1965), Ádám (1971) Tímea, Máté, Levente, Ádám Dániel
		15. Sugár György 06-20-47-24-516	1112.Budapest, Rákó u. 8. 31-93-193 georgessugar@hotmail.com	Gyerekek Unoka:	Márta (1966), Erika (1967) Zsófi, György, Cecília
		16. Dr. Timár András 06-70-318-10-20	1112.Budapest, Törökbálinti u. 8/a 30-95-215 timara@hu.inter.net	Gyerekek Unoka:	

Halottaink	
Botár András	† 2003
Czakó Ferenc	† 197?
Dobrovits Péter	† 2017
Esztó Zoltán	† 1999
Keleti Imre	† 2015
Lipták Béla	† 2002
Mózer István	† 2003
Nagy Attila	† 1959
Payer László	† 1958
Rehák Balázs	† 2012
Suba András	† 1987

Akikről nem tudunk
Darmstätter Károly (emigrált 1956-ban)
Haiman Péter
Ivánffy Bertalan (emigrált)
Klopfer Sándor (emigrált 1956-ban)
Magyar Lehel
Murányi Levente
Pálfalvi László
Vadas Róbert

